

Saco
Box 2206
103 15 Stockholm

2019-06-10

Yttrande: Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet, SOU 2019:13

Inledning

DIK är fackförbundet för alla som studerar eller arbetar inom kultur och kommunikation. DIK är en del av Saco och organiserar fler än 20 000 medlemmar inom arbetsmarknadens alla sektorer.

DIK delar utredningens övergripande bedömning att om hållbar utveckling ska vara ett effektivt mål för all politik behövs det utvecklade former för samordning, styrning och uppföljning, samt ett tydligt ledarskap från regeringens sida som agerar långsiktigt och flexibelt. DIK instämmer också med utredningens åsikt att det är väsentligt att man etablerar tydliga forum för dialog med olika parter i samhället, allt från statliga myndigheter till organisationer inom civilsamhället.

Genomförandet av Agenda 2030 kräver ett samlat arbete på ett sätt som inte sker idag, och utredningen skriver att regeringen måste vara drivande och ta den samlande ledarrollen. Utredningen konstaterar att om regeringens styrning och ledning är tydlig, har ett inkluderande arbetssätt och är målorienterad, så är förutsättningarna goda att man ska kunna nå de gjorda överenskommelserna i Agenda 2030. Organisatoriskt är förutsättningarna bra i Sverige, det finns en välutvecklad myndighets- och förvaltningsstruktur, bestämda former för hur arbetslivet organiseras genom avtal mellan arbetsmarknadens parter, och utöver det finns det ett mångfasetterat civilsamhälle. DIK instämmer med utredningens övergripande synpunkt att det till stor del handlar om samordning, dialog, gemensamma överenskommelser, tydliga mål och regelbunden utvärdering.

I svensk lagstiftning används idag begreppet hållbar utveckling med en bred innebörd, som utöver de miljömässiga dimensionerna också inkluderar de sociala och ekonomiska dimensionerna. Agenda 2030-delegationen har i sitt arbete genomgående förhållit sig till den breda definitionen. DIK instämmer med utredningens övergripande uppfattning att frågan om hållbar utveckling är ett mycket vidare begrepp än enbart klimat och miljö. Ska man nå målen i Agenda 2030 så förutsätter det

förändrade förhållningssätt och beteenden på både individ- och samhällsnivå, och det kan endast komma till stånd genom den breda definitionen.

Inom den bredare definitionen av hållbar utveckling kan DIK:s medlemmar spela en betydande roll i det förändringsarbete som måste ske om man ska nå Agendans 17 mål och 169 delmål. Som nämndes ovan organiserar DIK drygt 20 000 medlemmar inom områdena kultur och kommunikation. Det stora flertalet av huvudmålen i Agendan är direkt eller indirekt beroende av aktiviteter inom information, kommunikation, lärande, kunskapsutveckling, jämlikhet och jämställdhet. Det är arbetsområden som har en tydlig relation till de olika verksamheter som majoriteten av DIK:s medlemmars verkar inom. Det betyder i korthet att flertalet medlemmar verkar inom sektorer som har direkt påverkan på arbetet med Agenda 2030.

Många av DIK:s medlemmar arbetar inom bibliotek, arkiv, museer och konsthallar, där den dagliga verksamheten till stor del handlar om att fördjupa bilden av och utveckla kunskapen om det som rör såväl den globala världens som det lokala samhällets utmaningar. Ett flertal av agendans delmål handlar både direkt och indirekt om det livslånga lärandet, och DIK:s medlemmar är en väsentlig del i den processen. Det är viktigt att förstå betydelsen av arkiv och historiska artefakter, media- och informationskompetens, förmedlings- och delaktighetskunskap som en del i den process som kallas det livslånga lärandet. DIK:s medlemmar har dessa områden som sin kompetensfär. DIK menar att genom att resursmässigt stärka arkiv, museer och bibliotek så stärker man det livslånga lärandet i samhället, och därmed möjligheten att nå målen i Agenda 2030. Detsamma gäller de av DIK:s medlemmar som arbetar som kommunikatörer inom offentlig sektor, särskilt på kommunal och regional nivå där stor del av arbetet kommer att ske. De kommer att bära ett stort ansvar när det gäller att kommunicera arbetet med Agenda 2030, och det kommunikationsarbetet måste ges resurser.

Kulturområdet är något mycket större än bara den individuella upplevelsen. Idag talar man mycket om desinformation, påverkan och kunskapsförakt och alla de delarna har en direkt negativ, till och med destruktiv påverkan för att kunna nå målen i Agenda 2030. DIK:s medlemmar och de verksamheter de arbetar inom – bibliotek, museer, arkiv och kommunikation – är experter inom områden som utgör direkt motkraft mot detta. Därför menar DIK att kultursektorn måste betraktas som en viktig del i Agenda 2030-arbetet och lyftas fram.

En viktig del i Agenda 2030 handlar om att stärka och utveckla demokratin, och därmed möjliggöra för allt fler att på jämlika villkor delta,

agera och yttra sig i samhället. Museerna och biblioteken är verksamheter som enligt lag ska verka för det demokratiska samhällets utveckling och genom sitt arbete bidra till en ständigt pågående kunskapsutveckling. DIK menar att genom att ta tillvara den kunskap som finns inom kulturområdet kommer man att öka möjligheterna att nå agendans mål, stärka demokratin och åstadkomma ett mer jämlikt samhälle.

Utredningen lämnar en rad förslag för hur man ska arbeta långsiktigt, nå politisk förankring och utveckla stärkt genomförande av Agenda 2030. Samtliga förslagen i utredningen handlar till stor del om vikten av dialog och samverkan, något som DIK instämmer i.

Däremot har DIK invändningen att utredningen är väl allmän i sin skrivning. Med tanke på de stora utmaningar Sverige och hela världen står inför när det gäller hållbar utveckling menar DIK att det hade gagnat förståelsen av vilka förändringar som måste ske om man ibland hade tillåtit sig att vara konkret. Många av DIK:s medlemmar arbetar med Agendans mål just nu i sina olika verksamheter, eller funderar på hur man ska gripa sig an målen. Genom att lyfta fram konkreta exempel i utredningen hade man på ett tydligt sätt kunnat skapa medvetenhet om vad som måste ske och hur det kan göras. De stora globala samhällsutmaningar som målen i Agenda 2030 är ett svar på är inte alltid lätta att förstå hur man ska ta sig an, och exempel kan hjälpa till.

DIK har skapat ett eget forum för dialog och samverkan kring Agenda 2030 för att på ett övergripande plan skapa förståelse för hur DIK kan arbeta med målen. Forumets främsta syfte har varit att ta fram ett förslag på en arbetsmarknadspolitisk satsning som tar sin utgångspunkt i Agenda 2030, men också i sin förlängning stärka DIK:s kunskap om Agenda 2030.

Arbetet kommer att slutredovisas våd årsskiftet 2019/2020.

6.1 En Agenda 2030 – kommitté t.o.m. 2030

Utredningen föreslår att regeringen tillsätter en kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av omvärldsanalyser, uppföljning, utvärdering och konkreta förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030.

DIK instämmer med utredningen i uppfattningen om behovet av någon form av organisation som består i den samlande kunskapen om vad som händer och sker i arbetet med Agenda 2030. Som utredningen återkommande konstaterar är arbetet med Agenda 2030 komplext, då det handlar om en genomgripande förändring som måste ske från individnivå till samhällsnivå. DIK kan inte se hur det skulle vara möjligt att skapa en samsyn om var i processen samhället befinner sig om en dylik kommitté

inte finns. Utredningen konstaterar att det finns stora problem att skapa samverkan och gemensam målstyrning över olika politikområden inom regeringen. Om det är svårt att åstadkomma övergripande samverkan inom en så pass konkret organisation som regeringen, hur ska det då vara möjligt att göra det inom hela samhället utan en övergripande kunskapsfunktion.

DIK menar dock att en sådan kommitté måste ha ett tydligt uppdrag, och dessutom en sammansättning som baserar sig på det samhällsövergripande arbetet. Sverige har idag en förvaltningskultur som flyttar den huvudsakliga beslutsnivån så nära medborgarna som möjligt. Det kommunala självstyret är viktigt för att skapa förutsättningar för lokala lösningar som utgår från medborgarnas behov. DIK konstaterar dock att den starka myndighets- och förvaltningskultur Sverige har också försvårar vissa gemensamma samhällsövergripande lösningar på grund av att de lokala förutsättningarna varierar. Därför måste uppdraget för kommittén vara tydligt, liksom var gränserna för dess mandat går.

12.1 Arbetsmarknadens parter bidrar i omställningen till en hållbar utveckling

DIK instämmer med utredningens uppfattning att arbetsmarknadens parter är en viktig del i arbetet för att nå målen i Agenda 2030. Utredningen konstaterar att genom lagstiftning och andra avtal och överenskommelser som finns mellan arbetsmarknadens parter så uppfyller Sverige redan idag flera av delmålen i Agenda 2030. Utredningen konstaterar till exempel att arbetsmarknadens parter på ett avgörande sätt bidrar till att skapa en ekonomisk tillväxt och socialt hållbar utveckling.

Särskilt lyfter utredningen fram mål 8, och menar att parternas delaktighet och aktiva engagemang är väsentligt för att nå målet om att skapa en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt en produktiv och full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor. DIK instämmer till fullo med utredningen om betydelsen av en väl fungerande arbetsmarknad och vikten av överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter för att åstadkomma den långsiktiga och varaktiga förändring som Agenda 2030 förutsätter. Samtidigt konstaterar DIK med viss oro att det från regeringens sida finns förslag som vill luckra upp arbetsrätten och minska tryggheten genom att försvaga LAS. Detta riskerar att rubba balansen mellan parterna och därmed försvaga den svenska arbetsmarknadsmodellen.

12.2 Rollen som kunskapsförmedlare

Utredningen lyfter också fram den viktiga roll som arbetsmarknadens parter har för att sprida kunskap om Agenda 2030. Majoriteten av svensk

arbetskraft är medlemmar i någon arbetstagarorganisation och därmed är arbetsmarknadens parter viktiga för att informera, sprida kunskap om och utbilda i frågor som rör Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Fackförbundet DIK är, förutom sin roll som förhandlingsorganisation, också en utbildningsorganisation. Parallellt med att löpande under året genomföra olika fackliga utbildningar så tillsätter DIK också specifika expertgrupper med syftet att producera kunskapsunderlag i vissa särskilda frågor. En sådan expertgrupp som DIK har tillsatt har just uppgiften att ta fram underlag beträffande hur DIK kan arbeta med Agenda 2030. Expertgruppernas arbete kommer också alla medlemmar till del.

DIK menar att det är viktigt i det fortsatta arbetat med Agenda 2030 att regeringen ser och använder den kompetens som finns hos arbetsmarknadens parter, och att den kompetensen sträcker sig långt bortom det som hör till förhandlingen. DIK menar också att det hade varit bra om utredningen hade varit något mer konkret och utförlig i sin beskrivning av vilken roll arbetsmarknadens parter kan spela, och på ett bättre sätt hade visat på den tämligen omfattande samhällsrelevanta kompetens som finns hos parterna och hur den kan användas.

10.1 Nationellt Agenda 2030-forum

Utredningen föreslår att regeringen bör arrangera ett nationellt Agenda 2030-forum inför att Sverige lämnar en fördjupad nationell rapportering om genomförandet av Agenda 2030 till FN:s högnivåmöte för hållbar utveckling.

DIK instämmer med utredningen om vikten av att samla en bredd av olika sektorer till forum för att på så sätt försäkra sig om att man tar tillvara den kunskap som finns. DIK menar samtidigt att det inte räcker med ett forum om man ska kunna nå målen i Agenda 2030. Därtill är utmaningarna allt för komplexa. Det behövs återkommande forum, och det på olika nivåer i samhället, med olika syftesformuleringar för att kunna åstadkomma kunskap och samsyn om vad som måste göras. DIK menar också att regeringen bör använda den kompetens som finns i civilsamhället och ge uppdrag till olika organisationer utanför myndighetsverige att arrangera vissa forum. Det är ett sätt att ta tillvara den kompetens som finns och skapar förutsättningar för ett inkluderande förhållningssätt.

Anna Troberg
Förbundsordförande, DIK

Mikael Nanfeldt
Utredare, DIK